

۲۰۱۸/۱۰/۱۶

مرجان کمال

برگشت دوباره بر یادداشت ها نگاهی مختصری به تاریخچه کابل از زنده یاد مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری

قسمت اول

در بین یادداشت های پراکنده مرجان عزیزم، یک مضمون وی را که خواسته است در مورد شهر کابل چیزهای بنویسد دریافت نمودم، خواستم که آن را ترجمه نموده و بدسترس خوانندگان محترم بگذارم. البته میدانم که همه نویسندگان محترم و قلم بدستان، نخبگانی هستند، که ضرورت به خواندن این مضمون جهت دانستن تاریخچه کابل عزیز ندارند، تنها دلیل این است که هم وطنانش علاقه و عشق سرشار مرجان را به میهنش، که در سن سه ماهگی وطنش را ترک کرده بود، واقف گردند.

امیدوارم که شما بزرگان، نارسایی های ناشی از ترجمه را به بزرگواری تان بر من ببخشید.

گاهی میان وحشت و تنهایی پرسم از خود که چیست سرانجامش
اشکم به روی گونه فرو ریزد چون بشنوم از ناله خود نامش

(فروغ فرخزاد)

تصاویر کابل

خوشا عشرت سرایی کابل و دامان کوهسارش که ناخون بر دل گل می زند مژگان هر خارش (صائب تبریزی)

مرجان!

گر چه نوشتن در مورد کابل باستان خیلی ها مشکل و در خور توان و چند جمله نیست، لکن کوشش می کنم تا بتوانم، نظر به معلومات و تحقیق خود در این ساحه اندکی روشنی بباندام. آرزو دارم که در خور توانم به نوشتن تاریخ افغانستان اقدام نمایم. کابل یکی از شهرهای تاریخی افغانستان و از ادوار قدیم مرکز مطالعات و تحقیقات بوده است، و در دوره های مختلف تاریخ افغانستان، کابل حیثیت و صفت مرکزی را دارا می باشد.

از نظر جغرافیایی در جنوب سلسله کوه های هندوکش قرار داشته و ارتفاع کابل از سطح بحر ۱۷۹۰ - ۱۸۰۰ متر می باشد. در ادوار قدم کابل به نام های مختلف یاد می گردید که از آن جمله می توانم یکی آن را نام بیرم که کابورا بوده است. کابل مرکز کابلستان، و در زمان کابل شاهان به صورت مستقل و یا نیمه مستقل بود.

کابل از جمله قدیم ترین شهر های دنیا به حساب می رود و قدامت تاریخی آن را به ۵۰۰۰ سال تخمین می نمایند.

لاکن به قرار تحقیقات تاریخ نویس شرق "لوی دوپری" (Louis Dupré) در حدود ۵۰۰۰۰ سال قبل در نقاط مختلف افغانستان امروزی انسان های به جسامت خیلی کوچک زندگی می کردند.

اشغال و چپاول کابل در طول تاریخ:

هشت صد سال قبل از میلاد کابل در دست ماد ها قرار داشت، که در آن زمان کابل را به نام کابورا یاد می کردند.

در سال های پنجم قبل از میلاد کابل زیر سلطه هخامنشی ها بود.

بعد از آن در حوالی سال های سه صد و بیست قبل از میلاد سکندر یونانی کابل را تسخیر کرد. و در همین وقت دین بودیزم توسط مبلغین دین بودایی (آشوکا)، که این دین را با خود در کابل آوردند تبلیغ گردید. در سال ۱۴۰ قبل از میلاد دولت باختری ها روی کار آمد، و در سال ۱۲۵ قبل از میلاد سکا وات ها باختری ها را تحت فشار قرار دادند.

یونانی‌های باختر در کابل حکومت قوی تأسیس نمودند که به نام هند یونانی (Greco - Bouddhisme) یاد می‌گردید. طولی نکشید که سکاها بسیار قوی گردیده و دولت یونانی هندی را شکست دادند و آن‌ها را تابع خود ساختند. بعد از آن سیتی‌ها در دهه اول قبل از میلاد برای صد سال کابل را در تصرف خود داشتند. با روی کار آمدن کوشانی‌ها سیتی‌ها شهر را از دست دادند.

در سنه ۴۰ - ۴۵ میلادی امپراطوری کوشانی‌ها در کابل سلطنت نمود، در همین وقت با وجود مقاومت شدید مردم کابل مقابل کوشانی‌ها، شهر به دست کوشانی‌ها افتاد.

کوشانی‌ها توسط ساسانیان شکست خوردند، بعد از ساسانیان کابل به دست یفتلی‌ها افتاد، یفتلی‌ها را به نام کابل شاهان نیز یاد می‌کردند، و ترک تبار (عثمانی‌ها) بودند، و حکمروایی شان برای چندین نسل ادامه پیدا کرد. یفتلیان ساحه نفوذ شان را به طرف هند وسعت داده و سند، راجستان و وادی‌های گنگا و جمنا را بدست آورده و هم چنان ساحه نفوذ شان را به طرف ترکستان توسعه دادند.

در بین سال‌های ۳۴ هجری شمسی کابل زیاده‌تر از ۲۰ مرتبه مورد حملات شدید اعراب قرار گرفت، در این جنگ‌ها اعراب به صورت خیلی بی‌رحمانه جوانان کابل را سر بریدند، در تاریخ به وضاحت از شکست اعراب زیاده‌تر از ۲۰ مرتبه حرف زده شده است. تا بالاخره مردم کابل به دین اسلام رو آوردند. با تشکیل دولت صفاری و طاهریان از حاکمیت عرب‌ها کاسته شد.

در سال ۲۶۰ هجری قمری در حمله صفاریان، نفوذ اعراب از کشور کم می‌گردد. در حمله یعقوب لیث کابل مورد چور و چپاول قرار می‌گیرد. از ضعف صفاریان یک قوم دیگر در حدود ۲۸۰ هجری شمسی به سرکردگی کالاله بنای سلطنت خود را در کابل گذاشت و تا به عصر غزنویان باقی ماندند، و در سال ۳۴۰ هجری شمسی به سلطنت غزنوی‌ها ملحق شدند، در عهد سلطنت غزنویان کابل اهمیت خود را از دست داد، زیرا شهر غزنه را پایتخت خود ساختند. غوریان بین سال‌های ۵۴۰ هجری شمسی کابل را تصرف کردند.

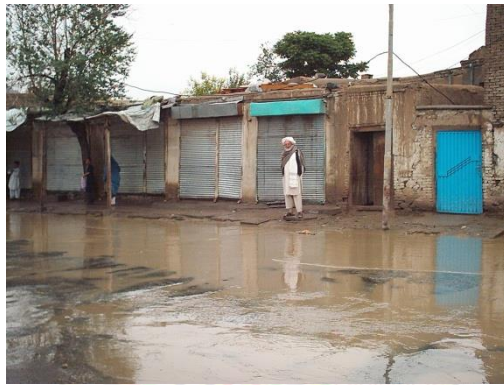
و در حوالی سال‌های ۵۹۰ هجری شمسی کابل به دست دولت خوارزم شاهان افتاد. در سال‌های ۶۰۰ هجری شمسی تهاجمات چنگیز در کابل شروع، که با تاراج و قتل‌های زیاد همراه بود. در حدود سال‌های ۷۵۰ هجری شمسی کابل مورد حملات و چپاول امیر تیمور قرار گرفت.

در سال ۱۵۰۰ میلادی ظهیرالدین بابر که نواسه امیر تیمور می‌باشد، کابل را تصرف و آن را پایتخت خود ساخته و کابل در اثر آبادانی‌ها و سعی و کوشش بابر رونق و شکل پایتخت را دوباره به خود می‌گیرد و تا به سال‌های ۹۲۰ هجری شمسی پایتخت باقی می‌ماند. و بعداً بابر به کمک مردم کابل به هند حمله می‌کند. بابر در کابل وفات نموده و مقبره اش در کابل می‌باشد.

در سال‌های ۱۷۹۰ میلادی محمود غلزی از قبیله هوتکی‌ها اصفهان را به تصرف خود درآورد. نادر افشار به همراه صفوی‌ها متحد شده و بر علیه شاه افغان در جنگ داخل می‌شود و آن را شکست داده و در این وقت نام نادر قلی بیگ را اختیار می‌کند. در سال ۱۷۳۲ اعلان پادشاهی نموده و در همین وقت با عثمانی‌ها نیز داخل جنگ می‌شود. در سال ۱۷۳۶ میلادی بر تخت فارس (Perse) نشسته و نام نادر افشار را به خود می‌دهد. در سال ۱۱۲۰ هجری شمسی کابل در تصرف نادر افشار در آمد، وی کابل را زیر حملات شدید قرار داده تا این که موفق به تسخیر آن گردید. در سال ۱۷۴۷ میلادی کشته شد.

در همین سال احمد خان قوماندان جوان نادر افشار اعلان استقلال نمود و نام احمد شاه را به خود گرفته، و امپراطوری درانی را تأسیس نمود.

به این ترتیب احمد شاه بابا بنیان گذار افغانستان نوین گردید، که تا به سال ۱۸۲۶ میلادی این امپراطوری دوام داشت.

منظره کابل بعد از باران

ادامه دارد

تذکر: هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نپشته ها و مطالب دیگر این نویسنده را هم مطالعه کنند، با "کلیکی" بر عکس نویسنده، به آرشیف شان رهمایی می شوند.

نگاه مختصری به تاریخچه کابل (بخش اول)
[marjan_kamal_negaahe_ba_taarikhtshaye_kabul_۱.pdf](#)